

Mladý Johnson sa pripája k výprave na Západ

William Jason Tertullius Johnson, starší syn Silasa Johnsona, majiteľa lodiarskej firmy z Filadelfie, nastúpil na Yaleovu univerzitu na jeseň 1875. Podľa riaditeľa školy v Exeteri bol Johnson „nadačný, sympatický, športovo zdatný a šikovný“, no zároveň dodal, že aj „tvrdohlavý, pohodlný, rozmazaný a ľahostajný voči čomukoľvek inému než pôžitkom. Pokiaľ nenájde vo svojom živote zmysel, hrozí, že prepadne lenivosti a dá sa na zlé chodníčky“.

Rovnakými slovami by sa na konci 19. storočia dali opísať tisícky amerických mladíkov, ktorí mali róznych otcov budiacich rešpekt, veľké finančné možnosti a množstvo voľného času, ktorý mohli tráviť, ako len chceli.

William Johnson počas svojho prvého roka na univerzite potvrdil prorocké slová riaditeľa zo svojej predchádzajúcej školy. V novembri ho pre hazardné hry podmienene vylúčili a neskôr sa to zopakovalo vo februári po incidente s pitím alkoholu a po

rozbití okna istého obchodníka v New Havene. Škodu uhradil Silas Johnson. Napriek tomuto nezodpovednému správaniu sa Johnson voči ženám svojho veku správal úctivo, ba až hanblivo, lebo dosiaľ u nich nemal väčšie úspechy. Zástupkyne nežnejšieho pohlavia však mali dôvod vyhľadávať jeho prítomnosť, a to napriek svojej formálnej výchove. Vo všetkých ostatných ohľadoch totiž nemal nijaké zábrany. Toho roku začiatkom jari v jedno slnečné popoludnie zničil jachtu svojho spolubývajúceho, keď s ňou nabehol na plytčinu v longislandskej úžine. Lodka sa potopila v priebehu niekoľkých minút. Johnsona zachránila rybárska loď, ktorá tadiaľ prechádzala. Keď sa ho posádka pýtala, ako sa to stalo, rybárom, ktorí len neveriacky krútili hlavami, sa priznal, že o vedení plavidiel nič nevie, lebo „učiť sa to by bola neuveriteľná nuda a navyše to vyzerá celkom jednoducho“. Keď nehodu vysvetľoval svojmu spolubývajúcemu, vyhlásil, že si od neho nepýtal dovolenie na plavbu, lebo „sa mu ho nechcelo hľadať“.

Keď Johnsonov otec dostal účet za potopenú jachtu, priateľom sa postážoval, že „vzdelanie mladých mužov na Yale stojí v dnešných časoch neslýchané peniaze“. Silas Johnson bol vážny syn škótskych prisťahovalcov a dalo mu nemalú námahu excesy svojho potomka zahľadiť. Vo svojich listoch na syna opakovane naliehal, aby si našiel nejaký životný cieľ. Lenže zdalo sa, že William je so svojou zhýčkanou ľahkovážnosťou spokojný, a keď rodine oznámil, že nadchádzajúce leto by rád strávil v Európe, jeho otec vyhlásil, že „táto predstava ho naplňa hlbokými obavami o peňažné výdavky rodiny“.

Rodina Williama Johnsona bola preto prekvapená, keď sa znenazdajky rozhodol, že počas leta 1876 zamieri na Západ. Johnson verejne nikdy nevysvetlil, prečo zmenil rozhodnutie. No tí, čo k nemu mali na univerzite blízko, dôvod poznali. Bola za tým stávka.

Takto to opísal vo svojom svedomito vedenom denníku:

Pravdepodobne niet mladého muža, ktorý by niekedy počas života nemal úhlavného nepriateľa. Mne sa to stalo prvý rok na Yale. Volal sa Harold Hannibal Marlin a mal osemnásť rokov – toľko ako ja. Bol pekný, zdatný, uhladený, neuveriteľne prachatý a pochádzal z New Yorku, ktorý podľa neho vo všetkom prevyšoval Filadelfiu. Nevedel som ho vystáť. Antipatia bola vzájomná.

Marlin a ja sme spolu súperili, kde sa len dalo – v triede, na ihrisku, pri nočných žartíkoch v internátoch. Nebolo nič, v čom by sme sa nepretekali. Večne sme sa škriepili a vždy sme zastávali opačný názor, ako mal ten druhý.

Raz pri večeri Marlin vyhlásil, že budúcnosť Ameriky spočíva v rozvoji Západu. Oponoval som, že budúcnosť nášho veľkého národa môže len fažko ležať v rozsiahlej pustatine obývanej divými domorodými kmeňmi.

Odpovedal, že nemám potuchy, o čom hovorím, lebo som tam nikdy nebol. To bolo moje slabé miesto – Marlin už na Západe bol, minimálne v Kansas City, kde býval jeho brat, a nikdy si nedal ujst príležitosť spomenúť svoju prevahu v cestovaní.

Pri tejto téme som vždy fahal za kratší koniec.

„Íst na Západ nie je nijaký zázrak. Zvládne to hocaký hlupák,“ povedal som.

„Nie každý hlupák tam však naozaj bol. Napríklad ty ešte nie.“

„Nikdy ma to tam ani trochu nefahalo,“ vyhlásil som.

„Vieš, čo za tým podľa mňa je?“ odvetil Hannibal Marlin a skontroloval, či nás ostatní počúvajú. „Podľa mňa sa bojíš.“

„Somarina.“

„Vážne? Pohodlný výlet do Európy sa mi k tebe hodí viac.“

„Európa? Tá je pre starých dedkov a zaprdených vedátorov.“

„Ver mi, že toto leto pocestuješ do Európy a možno si vezmeš aj slnečník.“

„Ak aj pôjdem, to ešte neznamená, že...“

„Aha! Vidíte?“ Marlin sa otočil k tým, čo sedeli pri stole. „Bojí sa. Má bobky.“ Tvár sa mu rozťahla do povýšeneckého úsmevu, ktorý som z duše neznášal a ktorý mi nedal na výber.

„Tak aby si vedel, toto leto už mám naplánovanú cestu na Západ,“ povedal som pokojne.

To ho zarazilo. Samolúby úsmev mu zamrzol na perách. „Ale...“

„Áno. Pridal som sa k profesorovi Marshovi. Každé leto tam bráva skupinu študentov.“ Minulý týždeň sa k tomu v novinách objavil inzerát. Matne som si ho vybavoval.

„Čože? S tým starým tučniakom, čo doluje zo zeme kosti?“

„Presne tak.“

„Ideš s Marshom? Študenti, ktorých má na starosti, prespávajú v sparfanských podmienkach a čo sa týka práce, nemá s nimi nijaké zľutovanie. Mám pocit, že to nie je nič pre teba.“ Uprel na mňa podozrievavý pohľad. „Kedy odchádzate?“

„Presný dátum nám ešte nepovedal.“

Marlin sa usmial. „Profesora Marsha si v živote nevidel a nikam s ním nejdeš.“

„Idem.“

„Len to na nás hráš.“

„Vravím ti, že už je o tom rozhodnuté.“

Marlin sa na mňa pozrel tým svojím povýšeneckým spôsobom. „Stavím tisíc dolárov na to, že nikam nepôjdeš.“

Ostatní pri stole už pomaly strácali záujem, no toto znova pritiahlo ich pozornosť. V roku 1876 bolo tisíc dolárov slušná kôпка peňazí, dokonca aj medzi bohatými.

„Tisíc dolárov na to, že toto leto nepôjdeš s profesorom Marshom na Západ,“ zopakoval Marlin.

„V poriadku. Platí,“ odvetil som a v tej chvíli som si uvedomil, že nechtiac strávim celé leto v nejakej otrasnej, rozpálenej púšti, kde budem v spoločnosti známeho šialenca vykopávať zo zeme staré kosti.

Marsh

Profesor Marsh mal kanceláriu v Peabodyho múzeu v areáli Yaleovej univerzity. Na robustných zelených dverách stálo veľkými bielymi písmenami: *Prof. O. C. Marsh. Len písomne vopred dohodnuté návštevy.*

Johnson váhavo zaklopal. Nikto sa neozýval, preto zaklopal ešte raz.

„Chodte preč.“

Johnson zaklopal tretí raz.

Uprostred dverí sa otvorilo okienko, cez ktoré vyzrelo von prizmúrené oko. „Čo chcete?“

„Chcel by som hovoriť s profesorom Marshom.“

„Len či by aj on chcel hovoriť s vami,“ odvrklo oko. „Pochybujem o tom.“

„Prišiel som sem v súvislosti s oznamom v novinách.“ Johnson ukázal na minulotýždňový inzerát.

„Je mi ľúto, ale už je neskoro. Všetky miesta sú obsadené.“ Okienko na dverách sa prudko zapleslo.

Johnson nebol zvyknutý, aby mu ktokoľvek čokoľvek odopieral, nieto ešte účasť na hlúpom výlete, na ktorý vlastne ani vôbec nechcel ísť. Nazlostene kopol do dverí. Chvíľu sledoval bričky premávajúce po Whitney Avenue. Keďže v stávke bola jeho časť a tisíc dolárov, upokojil sa a ešte raz slušne zaklopal. „Mrzí ma to, pán profesor, ale naozaj s vami musím ísť na Západ.“

„Mladý muž, musíte akurát tak odísť. Dovidenia.“

„Prosím vás, pán profesor. Prosím, dovoľte mi pridať sa k vašej výprave.“ Predstava poníženia od Marlina bola pre Johnsona strašná. Zovrel mu hrdlo a oči sa mu naplnili slzami. „Pán profesor, prosím, vypočujte ma. Spravím, čo len budete chcieť. Zaoberám si vlastný výstroj.“

Okienko sa opäť otvorilo. „Mladý muž, výstroj má každý vlastný a každý robí to, čo poviem, okrem vás. Správate sa tu ako nejaký uffiukanec.“ Oko hľadelo von. „A teraz už chodte.“

„Prosím, musíte ma vziať so sebou.“

„Ak ste chceli ísť, mali ste sa zastaviť minulý týždeň. Tak ako ostatní. Minulý týždeň som si vyberal z tridsiatich záujemcov. Teraz sú už všetky miesta obsadené až na... Nie ste náhodou fotograf?“

Johnson vycítil príležitosť a chopil sa jej. „Fotograf? Áno, prosím. Som fotograf!“

„To ste mali povedať hneď! Podte dnu.“ Veľké dvere sa otvorili dokorán a Johnson mal po prvý raz možnosť obzrieť si mohutnú, zavalitú a dôstojnú postavu Othniela C. Marsha, prvého profesora paleontológie na Yaleovej univerzite. Bol stredne vysoký, dobre živý a vyzeral, že sa teší pevnému zdraviu.

Marsh viedol mladíka do vnútorných priestorov múzea. Vo vzduchu sa vznášali drobné kriedové čiastočky, ktoré lúče slnka pretínali ako v katedrále. V rozľahlom otvorenom priestore Johnson videl mužov v bielych laboratórnych plášťoch zohnu-

tých nad veľkými kusmi kameňov, z ktorých malými dlátami vysekávali kosti. Pracovali opatrne a jemnými metličkami ometali odštiepené úlomky. Na vzdialenom konci iní pracovníci skladali gigantickú kostru, ktorá siahala až po strop.

„*Giganthopus marshiensis*, môj najväčší úspech,“ povedal Marsh a kývol hlavou k týčiacej sa kostre obrovského tvora. „Zatiaľ, aby som bol presný. Objavil som ju v sedemdesiatom štvrtom vo Wyomingu. Vždy o nej hovorím v ženskom rode. Ako sa voláte?“

„William Johnson, prosím.“

„Čím je váš otec?“

„Lodiar, prosím.“ Vo vzduchu sa zakúdlolil kriedový prach. Johnson zakašľal.

Marsh sa naňho podozrievavo pozrel. „Nie je vám dobre, Johnson?“

„Nič mi nie je, prosím.“

„Nestrpím okolo seba chorých.“

„Som zdravý ako repa, prosím.“

Zdalo sa, že Marsha jeho slová nepresvedčili. „Koľko máte rokov, Johnson?“

„Osemnásť, prosím.“

„A ako dlho sa už venujete fotografovaniu?“

„Fotografovaniu? Ach, áno. Od detstva, prosím. Otec rád fotí a ja som to pochytil od neho.“

„Máte na to vlastné vybavenie?“

„Áno, teda nie, ale viem si všetko zaobstarať. Od svojho otca, prosím.“

„Ste nervózny, Johnson. Deje sa niečo?“

„Len sa neviem dočkať, kedy s vami vyrazím, prosím.“

„Neviete sa dočkať...“ Marsh ho chvíľu skúmal pohľadom, akoby bol aj Johnson nejaký zaujímavý živočích.

Johnsonovi bol ten pohľad nepríjemný, preto sa pokúsil o kompliment. „Počul som o vás množstvo úžasných vecí, prosím.“

„Skutočne? Čo také?“

Johnson sa zháčil. V skutočnosti počul len to, že Marsh je chorbny fanatik, ktorý za svoje miesto na univerzite vďačí výlučnému, ba priam až manickému záujmu o skamenené kosti a tiež svojmu strýkovi, slávnemu filantropovi Georgeovi Peabodymu, ktorý financoval Peabodyho múzeum, Marshovu profesúru aj Marshove každoročné výpravy na Západ.

„Len to, že pre študentov je obrovská česť sprevádzať vás na vašich dobrodružných výpravách, prosím.“

Marsh chvíľu mlčal. Napokon povedal: „Nemám rád komplimenty a jalové pochlebovanie. A nemám rád, keď niekto na konci každej vety opakuje ‚prosím‘. Namiesto toho radšej používajte oslovenie ‚pán profesor‘. Čo sa týka tej cti a dobrodružstva, ponúkam tvrdú drinu. Množstvo tvrdej driny. No môžem povedať, že všetci moji študenti sa doteraz vrátili živí a zdraví. A teraz mi povedzte, prečo tam tak veľmi chcete ísť.“

„Z osobných dôvodov, pros... pán profesor.“

„Všetky dôvody sú osobné, Johnson. Pýtam sa konkrétne na ten váš.“

„Zaujímajú ma skameneliny, pán profesor.“

„Zaujímajú vás? Vravíte, že vás zaujímajú? Mladý muž, o tieto fosílie,“ širokým gestom obsiahol celú miestnosť, „o tieto skameneliny sa nestačí zaujímať. Treba k nim cítiť vášnivú oddanosť a náboženské oduševnenie. Treba sa pri nich dať unášať radosťou z vedeckého bádania. Majú vzbudzovať plamenné debaty a polemiky, ale obyčajný záujem im nestačí. Nie, to veru nie. Je mi ľúto.“

Johnson sa zľakol, že svojou neúmyselnou poznámkou sa pripravil o príležitosť, no v tej chvíli sa Marsh nečakane usmial a povedal: „Nič to, potrebujem fotografa a rád vás privítam medzi nami.“ Vystrel ruku a Johnson mu ňou potriasol. „Odkiaľ ste, Johnson?“

„Z Filadelfie.“

To slovo zasiahlo Marsha ako blesk. Pustil Johnsonovu ruku a ustúpil o krok. „Z Filadelfie?! Vy ste z Filadelfie?!“

„Áno, je na tom niečo zlé, prosím?“

„Prestaňte už s tým ,prosím‘! A váš otec je lodiar?“

„Áno, lodiar.“

Marshova tvár celkom zrumenela a telo sa mu chvelo od hnevu. „A predpokladám, že ste kvaker. Čo? Kvaker z Filadelfie.“

„Nie, metodista.“

„Nie je to niečo ako kvaker?“

„Nemyslím si.“

„No žijete v tom istom meste ako on.“

„Ako kto?“

Marsh zmĺkol. Chvíľu zamračene hľadel na dlážku, potom z ničoho nič opäť zmenil náladu a rezko sa obrátil. Na niekoho takého veľkého bol prekvapujúco svižný.

„Nič to,“ povedal a opäť sa usmial. „Nemám nijaký spor s nikým z Mesta bratskej lásky, nech už vraví, kto chce, čo chce. Keď tak nad tým uvažujem, určite premýšľate, kam bude moja výprava za skamenelinami toto leto smerovať, alebo sa mylím?“

Tá otázka Johnsonovi v hlave nikdy neskrsla, ale aby prejavil záujem, odvetil: „Áno, celkom ma to zaujíma.“

„Presne, ako som si myslel. Áno. Viem si predstaviť, ako veľmi to chcete vedieť, ale je to tajomstvo,“ zasyčal Marsh, pričom sa naklonil tesne k Johnsonovi. „Je to jasné? Tajomstvo. A tak to aj ostane. Budem to vedieť iba ja, až kým sa nebudeme viezť vo vlaku smerujúcom na Západ. Pochopili sme sa?“

Johnson ustúpil pred prudkosťou Marshových slov. „Áno, pán profesor.“

„Dobre. Ak sa vás budú doma pýtať, kam presne ideme, povedzte, že do Colorada. Nie je to pravda, lebo tento rok tam nepôjdeme, ale to je jedno, lebo aj tak s vami nebudú mať spojenie a Colorado je príjemné miesto, kde sa dá tráviť čas. Je to jasné?“

„Áno, pán profesor.“

„Dobre. Odchádzame štrnásteho júna zo stanice Grand Central v New Yorku a vrátíme sa najneskôr prvého septembra na tú istú stanicu. Zajtra sa zastavte u tajomníka múzea. Dá vám zoznam toho, čo si potrebujete zaobstarať na cestu. Vo vašom prípade k tomu pripočítajte aj fotografické vybavenie. Vezmite si dosť materiálu na vyhotovenie sto fotografií. Chcete sa niečo spýtať?“

„Nie, prosím. Nie, pán profesor.“

„V tom prípade, pán Johnson, sa uvidíme štrnásteho júna na nástupišti.“

Krátko si potriasli ruky. Marshova dlaň bola vlhká a chladná.

„Ďakujem, pán profesor,“ Johnson sa otočil a radostne vykročil k dverám.

„Ale, ale. Kam ste sa to vybrali?“

„K dverám.“

„Sám?“

„Trafím tam...“

„V týchto priestoroch sa nesmie nikto pohybovať bez sprievodu, Johnson. Nie som hlupák. Viem, že si treba dať pozor na špiónov, ktorí by veľmi radi nahliadli do mojich najnovších poznámok alebo sa pozreli na nové kosti, ktoré sme nedávno vyslobodili zo skál. Môj asistent pán Gall vás odprevadí k dverám.“ Keď chudý, strhaný muž v laboratórnom plášti začul svoje meno, odložil dláto a vzal Johnsona k dverám.

„To je taký stále?“ zašepkal Johnson.

„Dnes je celkom pekne,“ odvetil Gall s úsmevom. „Dovidenia.“ S tým sa William Johnson ocitol znova na ulici.

MICHAEL CRICHTON
DRAČIE ZUBY

Prvé slovenské vydanie
Vydalo vydavateľstvo Lindeni
v spoločnosti Albatros Media Slovakia, s. r. o.,
so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava v roku 2022.

Číslo publikácie 2 548
Zodpovedná redaktorka Agáta Laczková
Technická redaktorka Jana Urbanová

Z anglického originálu *The Dragon Teeth*,
ktorý prvýkrát vydalo v roku 2017
vydavateľstvo HarperCollins Publishers, 195 Broadway, New York,
preložil František Kôpka.

Jazyková redaktorka Martina Korbová
Grafická úprava a sadzba Alias Press, s. r. o., Bratislava
Tlač

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú
odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

Objednávky kníh
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

ALBATROS MEDIA